

НА ФІНАЛЬНОМУ ФРОНТІ « БІЛОЇ ТУРИ» -- БЕЗ ПЕРЕМІН

До минулого необхідно ставитись виважено і з розумом. Звичайно, того, що гальмує розвиток, треба рішуче позбавлятися. Але позитивні явища варто ретельно зберігати і застосовувати з врахуванням умов сучасності. Мова про популярні в Радянському Союзі шкільні піонерські змагання «Біла тура», які стали шаховою школою практично для усіх провідних гросмейстерів покоління 60--80-х років, в т.ч. і славетних чемпіонів світу Анатолія Карпова, Гаррі Каспарова та Володимира Крамника.

За часів СРСР це були піонерські змагання збірних команд загальноосвітніх шкіл. Спочатку турніри проводилися в різних класах, потім була першість усього навчального закладу, за результатами якої й формувалася збірна команда у складі: три хлопці та одна дівчина. Ця команда грала спочатку на першості міста, потім області, республіки і, нарешті, потрапляла у Всесоюзний фінал.

Минули роки. Давно вже зник з політичної карти Радянський Союз, зникли і піонерські організації. За часи незалежної України популярна і масова «Біла тура» якось призабулася у вирі глобальних політичних подій. В багатьох областях нашої держави ці змагання взагалі зникли зі спортивного календаря. Кілька років їх не було і в Закарпатті. Але завдяки зусиллям активу обласної шахової федерації, з 2006-го «Біла тура» здобула нове життя у нашому краї і тепер проходить щорічно.

Звичайно, порівняно з радянськими часами багато що змінилося, і, на жаль, не завжди в кращий бік. У школах початковий етап вже не проводиться. Та й на першість області чи України їде не команда певної школи, а збірна міста чи краю, де грають найкращі гравці. Зональні турніри, яких колись було три, теж стали набуттям історії, тож до фіналу допускаються без відбору команди усіх міст та районів. Регулярно грають у завершальному турнірі команди Ужгорода, Мукачєва, Берегова, Виноградова, Рахова. Збірні інших районів - рідкі гості фіналу «Білої тури». Причина цього лежить на поверхні: нестача грошей у райвідділах освіти, молоді та спорту та й, в решті-решт, у батьків.

Якщо торкнутись історії, то до 90-х років «Білу туру» в основному вигравали ужгородські піонери. У 90-ті та нульові зросла плеяда здібних мукачєвців, і між ними та ужгородцями встановився певний паритет. А от останні роки десять у фіналах повністю домінують мукачєвці. Дивуватись тут нема чому, адже завдяки зусиллям відомого підприємця і мецената Йозефа Реша в місті над Латорицею ефективно діє дитячо-юнацька спортивна шахова школа, в якій встигли зрости багато шахових зірочок: Микола Кейк , Андрій Вачиля,

Владислав Тіба, , Василь Буришин, Олександр Решетар, Валадіс Пеппас, Вадим Петровський, Наталія Федака, Леся Волкова, Юлія Данкулинець та інші.

За схожим сценарієм пройшов і фінальний турнір цьогорічної «Білої тури». Змагання відбулися 6 травня в Мукачівському шаховому клубі за участі 8 команд міст та районів краю. Юні спортсмени грали за коловою системою з регламентом швидких шахів. Знову підтвердили високий рівень майстерності мукачівські школярі. Команда ДЮШАК-1 у складі: Михайло Орос, Віталій Луц, Богдан Кондрат та Данкулинець Юлія лідирувала з першого туру до останнього. Спочатку господарі відчували щільну конкуренцію з боку школярів ужгородського ПАДІЮНу. Чотири тури суперники йшли нога в ногу, здолавши усіх суперників. А от у п'ятому шахісти обласного центру несподівано втратили важливі залікові очки у двобої з непоступливими берегівцями, звівши матч унічию 2:2.

Усі точки над «і» розставив передостанній шостий тур. У принциповому поєдинку з лідерами ужгородській команді конче потрібна була перемога. Однак господарі того вечора були нестримні. Чергова перемога з переконливим рахунком 3:1 зняла усі питання щодо першого місця. Тож чемпіон «Білої тури» виявився вже за тур до кінця змагання. В переможців 22,5 очка. Наші вітання юним мукачівцям!

Другу позицію вже традиційно за останні роки посіла команда ужгородського ПАДІЮНу, в активі якої 19 очок. Вперта боротьба розгорнулася за третє призове місце. Ledь не до кінця турніру на нього реально претендували збірні ДЮШАК-2 з Мукачева та Берегова. Усе вирішила особиста зустріч команд. Господарі перемогли 3:1 і з 15,5 очка здобули «бронзу».

Тож «Біла тура» завершила своє плавання у закарпатському фарватері. Усі переможці та призери цього популярного змагання нагороджені грамотами і медалями в особистому та командному заліках. А юні чемпіони - учні Мукачівської ДЮШАК, отримали з рук головного судді Миколи Кейка ще й парадний спортивний кубок.

Аркадій ВОРОВИЧ